

Людмила Холодович

Хайку. Антология
(Японски тристишия)

НОВА ГОДИНА

Нова година.
Спомням си
Една тъжна есенна вечер.

Башо

На годината нова
първият ден свършва.
Отекват вечерни камбани.

Хакки

Ден първи от новата година.
Глас на славей –
Песен от миналото...

Чора

Равнинна река –
отеква шумът на водата.
Нова година.

Райдзан

Днес и жена ми изглежда
съвсем различна.
Пролетна утрин.

Исо

О!...
Да бях дете
в новогодишен ден!

Исса

Нова година!
Не се сърдя на тези,
дето тъпчат снега.

Яю

Изгрява първи ден
на новата година.
Вчера – колко си далече!...

Ичику

Първо съновидение.
Пазя го в тайна
и тихо се усмихвам.

Шоу

ПРОЛЕТ

Снегът се топи.
Планините са в облаци.
Крясък на гарван.

Кьотай

Бавно се топи снегът
върху покрива
на моята колиба.

Исса

Снегът се стопи
на Големия Буда
на рамото.

Шики

Пред портата
с бастуна правя вадички
в мокрия сняг.

Исса

Зазорява се.
По житните връхчета –

прелестна слана.

Оницура

До всяка порта
дойде пролетта
с кални сандали.

Исса

Пролетен ден.
В пясъка на градинката
се къпят врабчета.

Оницура

В кръчмата пак
гръмна пианска свада.
Луната е в мъгла.

Шики

Снегът се топи.
Седнало край печката момиче,
суши чорапите си.

Бусон

Котаракът се събуди,
протегна се, и тръгна
по любов.

Бусон

Дреме, дреме
Големият Буда
в пролетния ден.

Шики

Дългият де.
Захласнат гледам
безкрайното море.

Тайги

Сам вървя
край коловоза.
Дълъг е пролетният ден.

Шики

Стъпки
в крайбрежния пясък.
Дълъг е пролетният ден

Шики

Ужас!
Дуварите ще счупят
влюбените котараци.

Шики

Промучава крава
в обора. Луната –
в було от мъгла.

Шики

Ореолът на луната.
Ухание на сливов цвят
струи към висините.

Бусон

Никой няма
до изоставената кошница
в пролетната гора.

Шики

Продадена крава
кротко напуска селцето.
Пролетна мъгла.

Хякучи

Вечерна мъгла.
Спомени за миналото –
толкова далечно!

Кито

Песен на славей.
В същия час,
както и вчера

Чора

Вятър в боровете.
Отдалече долита
крякане на жаби.

Джосо

Слънцето изгрява.
Подкани го далечната песен
на славей.

Чора

Песен се лее,
от облаците блика.
Чучулига!

Кьорику

Лодка в реката.
Чучулигите пеят
отляво на дясно.

Ранко

Навяваш ми
безброй спомени,
о, вишна!

Башо

Крясък на фазан.
Тъга по умрелите
мама и татко.

Башо

На Големия Буда
от носа излита
лястовица.

Исса

Врабчетата

играят криеница
в чаените цветове.

Исса

Стъпки по моста.
Разногласият напев на жаби
секна.

Рьога

Отново се върнах
в родното място
при моята върба.

Чора

Планински вишни.
Камъните пеят
в равнинен поток.

Оницура

Цялото семейство
е на трапезата.
Глас на славей.

Бусон

О, вишна!
Ти накара и княза
да слезе от коня.

Исса

Камбаните стихват.
Еква в нощта
дъхът на цветята.

Башо

Под майския порой
край голямата река –
две къщурки.

Бусон

Пролетен дъжд.
Капки се процеждат от върбата
по падналия сливов цвят.

Шоха

Пролетен дъждец.
Върху керемидения покрив –
мокра детска топка.

Бусон

Пролетен дъжд.
Свечерява се.
Отмина и този ден.

Бусон

Придойде
водата в езерото.
Майски порой.

Башо

Врабченце
подскача по верандата
с мокри крачета.

Шики

Малчуган
учи котарак на танц.
Пролетен дъждец ръми.

Исса

В оризовия разсадник
под залязващото слънце
пробягва змийче.

Оемару

В звездна нощ
към водата на оризището
вишнев цвят лети.

Бусон

Излизам от храма.
Пет берачки на чай.
Това е Япония.

Кикуша

Берачка на чай
сламена шапка си слага
пред огледалото.

Шико

„Я, виж, източният вятър“ –
бъбрят си по пътя
слуга и господар.

Тайги

Срещнах раздавача.
Отварям писмото –
Пролетен вятър.

Кито

Наблизо и далеч –
светлини на острови.
Пролетно море.

Шики

Чирашки отпуск.
Вятър в боровете
на гробището.

Исса

Кокошки
се въргалат в пясъка.
Пролетен ден.

Ранко

Красиво се издига
хвърчилото
над сиромашката колиба.

Исса

Морски отлив.

Рак проучва предпазливо
следа от стъпка.

Рофу

Пролетен дъждец.
Разглеждам книги
под чадъра в старата книжарница.

Шики

Далеч от столицата
в хан, обсипан в цвят от праскови.
Дъждовен ден.

Бусон

Пролетен дъжд
и сред дърветата –
пътечка към морето.

Оцуни

Бездомен котарак
спи на покрива
в дъждовен ден.

Тайги

Пролетен дъжд.
Чета писмо –
и в столицата ни вали.

Оницура

Отвред мъгла.
Долавям стъпки.
Кой ли е това?

Исса

Мараня.
Към нажежените камъни
полита сливов цвят.

Шики

Мараня.
При всеки удар на мотиката –
мирис на пръст.

Ранко

Отминава пролетта,
шумoleyки
в гъстата трева.

Исса

Не паля
книжния фенер с тъга
по отлитащата пролет.

Кито

Пролетта отминава.
Птиците плачат
и в очите на рибите – сълзи.

Башо

Лек ветрец.
Сред зелените хълмове –
едничък малък храм.

Шики

ЛЯТО

Статуи на Буда в храма.
А в далечината –
юнското море.

Шики

Огромна мравка
пълзи по рогозката.
Каква жега!

Широ

Носач на вятъра е
продавачът на ветрила.
Жарко е.

Како

Безлюдно. Горещо.
Изоставени мотики.
Жега!

Шико

Едничък бор
посред оризовата нива.

Прохлада!

Шики

В рибарката колиба –
дъх на сушена риба.
Жега.

Шики

Прохладна нощ!
Звезден дъжд
над равнината Мусаши.

Кикаку

Хладен ветрец.
Шумът на боровете
свежи небето.

Оницура

Хладен ветрец
раздухва косъмчетата на
гъсеницата.

Бусон

Приспа детето
бедната женица и пере
под нощната луна.

Исса

Свечерява се.
Летен дъжд плющи
по главите на шараните.

Шики

Кратка нощ.
Дюкянът накрай селото
е вече отворен.

Бусон

Мравешка пътека.
От върховете на облаците
слиза.

Исса

Лятна буря.
Вятър разпиля листата
по бюрото ми.

Шики

Светкавици.
Вчера от изток,
днес – от запад.

Кикаку

Падна отсечено дърво.
Прокънтя ехо
в лятната гора.

Мейсецу

Летни планини.
Обаждат се фазани,
славеи и кукувици.

Исса

Хей, подкарай коня
натам, край полето –
кукувица кука.

Башо

Бистър поток.
Камъчетата по дъното
сякаш се движат.

Сосеки

Елате,
отдъхнете в хладината,
души на покойници.

Шики

Луната огрява
бамбуковата горичка.
Глас на кукувица.

Башо

Кукувичи глас.
Без деца
и родители.

Бусон

Луната изгрява.
Вълнува се тревата.
Кукувица.

Шики

На островче далечно
отекна
кукувичи глас.

Башо

Чувам те,
но решетката те скрива,
горска кукувице!

Яба

Голям котарак
се излежава
върху ветрилото.

Исса

Пред вратата
на празната къща пее цикада.
Залез.

Шики

Вягърът стихна.
Капки капят в гората.
Нейде кукувица кука.

Кикаду

Рибарче.

На крилцата му мокри –
вечерното слънце.

Тори

Кобилата варди.
Кончето пие
бистра вода.

Исса

Една-едничка
светулка долетя.
Цялата градина е в роса.

Кирей

Надниквам денем
в тъмния обор.
Светулки.

Гонсуй

Изведнъж
в ръкава ми
влетя светулка.

Сампу

Плаче ли, плаче
изгубеното дете
и гони светулката.

Рюсуй

Летен порой.
Самотна жена,
взряна в прозореца.

Кикаду

Вечерен дъжд.
Мравката слиза
по стъблото на бамбука.

Джосо

Напев на жаби.
По младите листа
плющи порой.

Рансецу

Пътечката отгъня.
Натежали от дъжда
са ечемичените класове.

Джосо

До изоставената къща
пее щурче.
Вечерно слънце.

Шики

Щурчето свири
като малка вятърна
мелница.

Исса

Брадвата се впи в дървото.
Но охлювът
си е спокоен.

Байшицу

Кога си допълзлял
под краката ми,
охлюве?

Исса

Еднодневката умря
и падна
върху книгата ми.

Шики

Пъстървата играе
по дъното на реката
сред плаващи облаци.

Оницура

Свечерява се.
Сред плитчините бляскат
коремите на пъстърви.

Оницура

Цвете или плод –
нещо падна във водата
нейде в лятната гора.

Бусон

Камбанария без камбана.
Всичко тъне
в млада зеленина.

Шики

Сгъвам чадъра.
Вратата изглежда далече
от зеленината.

Шики

Птичка пее
сред притихналата планина.
Лятна папрат.

Шики

Гъстата трева
скрива надгробните камъни
на гробищата.

Шики

Пътят за Шинано.
Все по-високо се издига песента
на жените, разсаждащи ориз.

Исса

Колко е малък човекът!
Съвсем не се вижда
сред зелените листа.

Бусон

Пладне.
Вървя самичък сред оризищата.
Навсякъде пеперуди.

Бакусуй

Божури
в тъмната ниша.
Кукувичи глас.

Шики

Само планината Фуджи
е останала непогребана
под младата зеленина.

Бусон

Божурите!
Пречупих един и тате ми се скара...
Мил спомен.

Тайро

Окапа божурът.
Няколко листенца –
едно в друго.

Бусон

Дъждовен ден.

Някой мина край портата –
дъх на перуники.

Шинтоку

Змията отпъзля.
В планината е тихо.
Бели лалета.

Шики

Бамбукът, растящ
до вратата, се отразява
в студената супа.

Райдзан

Лотосите са разцъфнали.
Самотно е
на малката горичка.

Шики

Гъба,
а отгоре ѝ – листо от
непознатото дърво.

Башо

След бурята
цикадите са малко.
Идва есента.

Шики

Няма никой
в храма Тога.
Навсякъде окапали вишни.

Шики

ЕСЕН

Настъпих черупка
на мъртъв рак. Разбрах –
идва есента.

Шики

Август.
В класовете на просото
вее есенният вятър.

Къорику

Дълбоко сред гората
звук от брадва
и кълвач,

Бусон

И в съседната стая
е изгаснала лампата.
Нощен хлад,

Шики

Този път
е безлюден.

Есенна вечер.

Башо

Колко есени...
Не мога да те забравя,
о, майко!

Райдзан

Хладна утрин.
Послушник в храма
бодро чете сутра.

Шики

Кученце
се сгуши до вратата.
Върбата оголява.

Шики

Храм дълбоко в гората.
Някой сече бамбук
под вечерния дъжд.

Шоха

Пробуждам се.
В далечината ляят кучета.
Ранна есен.

Сайгин

Отседнах сам
в големия храм.
Хладна бе нощта,

Шики

Ранна есен.
Защо ли гледаш толкова учудено,
гледачке?

Бусон

Захладнява,
изчезна роякът мушици
над моята лампа.

Бусон

Плясъкът на вълните
се слива със звука на флейта.
Есен в Сума,

Бусон

Есен.
Тъжно ехтят камбаните
на далечния храм.

Юсуй

Време за вечеря.
През отворената врата
грее есенното слънце.

Чора

Шумно тропна
вратата на храма.
Есенна вечер.

Шики

Има нещо драго
в есенната тъга.
О, тази тиха вечер.

Бусон

Свърши голялото чистене
в храма Дзенкоджи.
Есенна луна.

Исса

Есенна вечер.
Запалвам фенера –
мъждука.

Шики

Лъх на есента
през капациите на прозорците.
Трепна пламъкът на свещта.

Райдзан

Мъгла над реката.
Чувам как конят ми
нагазва водата.

Тайги

В планинския храм
стриват ориз.
Лунна нош.

Ецуджин

Ярка есенна луна.
Слугата изхвърли
сляпо кученце.

Бусон

Есента на живота ми.
Все си е тази луна
и все пак...

Исса

В тази есенна нощ
мисля само
за тате и мама.

Бусон

Дълги есенни нощи.
В пляска на водата
чета своите мисли,

Аочику

Рекичката се спотаи
под листата
на отминаващата есен.

Ширао

Духа есенният вятър,

но все още зеленеят
кестените.

Шики

Дълбока нощ.
Млечният път
смени посоката си,

Рансецу

Дълга есенна нощ.
Събуждал се – приказват си
мама и тате.

Шоха

Нощна буря.
Уж чета, а сърцето ли е сбито
в някаква тъга.

Шики

Тъжно и печално.
Бурята едрее.
Привечер,

Шики

Зазорява се.
През мъглата струи
гласът на камбана.

Башо

Защо се чувствам остарял
през тази есен?
Годините – птици към облаците.

Башо

Приятелка
на бурния вятър
е луната в небето,

Бончо

Всичко тъне
в лунната нощ – дори гърнето
с врящите картофи.

Къорику

Ярка есенна луна.
Лек димец се стели
по водата.

Рансецу

Днешната луна!
Май няма човек, който
не би взел четката,

Оницура

Ясна луна.
По верандата на храма
са насядали деца.

Башо

Поприказвах
с пазача на моста и се сбoguвах
с луната.

Тайги

Ниско-ниско над коловоза
ято диви гъски лети.
Лунна нощ.

Шики

Есенен вятър!
Най-напред задуха в лицето
на поветицата.

Чора

Духа есенният вятър.
Живеем и се гледаме –
ти и аз.

Шики

Слизам от коня
и питам за името на реката.
Есенен вятър.

Шики

Страшно е някак
да срещнеш човек
сред оголялата планина.

Шики

Печално и самотно е.
Есенният вятър опъва
влакното на въдицата ми.

Бусон

Бяла роса.
По една капка
върху бодлите на шипката.

Бусон

Отмина есенната буря.
Старица събира съчки
пред вратите на храма.

Бусон

В храма
жена и дете закусват.
Задава се буря.

Бусон

Червен плод
се търкулна в градината.
Цялата е в скреж.

Шики

Под високата луна
минавам сам
през сиромашкото селце.

Бусон

Отворили човки,

пиленца чакат майка си
под есенния дъжд.

Исса

Тъжно и печално е
да се храниш сал, слушайки
есенния вятър.

Исса

Ей, почакай,
недей да валиш, есенен дъжд!
Наоколо е пълно с щурчета.

Исса

Щурчето плаче
над книжния фенер, изцапан с туш
от покойното ми дете.

Какей

Тишина,
Есенна пчела търси мед
в мъха по сливата.

Яба

Тъга и печал
навред се разстилат.
Есенна вечер.

Тохо

Едва се чуват
в обора коларите.
Есенен вятър.

Башо

Родното място!
Отсядал за малко –
прелетна птица,

Къорай

В градината
свети фенер.
Пустее къшурката.

Шики

Угасна фенерът
в градината, вятър шумоли
в листата на банана.

Шики

Есенният ден е ясен.
Към небето се издига
някакъв димец.

Шики

Сянката ми
се изписа на стената. Нощ.
Пее щурче,

Ръота

Печално е и тъжно.
Самичък ям риба
в есенната вечер.

Кито

Есенна вечер.
Чува се как мърдат змиорчетата
в тенджерката.

Ширао

Късна есен.
Нейде отдалеч долитат
окапали листа.

Шики

До всяка къща
цъфти поветица.
Септември.

Рьота

Изгасват
светлините в голелия храм.
Студена нощ.

Шики

Хвърлено под бъчвата за къпане
за подпалки служи плашилото.
Това е краят му.

Джосо

Планински храм.
Па верандата отекват
гласове на елени.

Исса

Есенни колари.
Впиват се сякаш предчувстват
близкия си край.

Шики

Ситен дъжд
ромоли по обора.
Кукурига петел.

Шики

Нощен дъжд.
Капки барабанят по чадъра. –
Не, не при лен, а у съседа.

Ранран

Тръгна цялото семейство
Към гробището. Всичките са старци
с побелели коси.

Башо

Поклонение на гробищата.
Начело е
старото куче.

Башо

ЗИМА

Колибата ми
цяла е обсипана
с листа, окапали от бряста,
Чора

Топъл зимен ден.
В сянката –
студено.
Оницура

Годините си забравям,
гледайки жарава
сред безкрайното поле.
Чора

Първа слана.
Вкусна оризова отвара
в ясната утрин.
Чора

Луна сред зимната горичка.
Нощта пронизва

до самото сърце.

Кито

Петелът се мъчи –
кълве вледенените
обелки от зеленчуци.

Ширао

Пламъкът на свещта
сякаш замръзна
в студената нощ,

Сейра

Бялата хризантема
се зачерви от студ.
Утринна слана.

Сейра

„Ей сега!“ – отвърнах,
а те тропат ли, тропат
по заснежената порта.

Къорай

Късна вечер.
Живи въглени в огнището.
Някой чука на вратата.

Къорику

Гмурна се до дъното
и пак изплува малък гъсок.
Студено е,

Джосо

Неотворен пакет
зелен чай.
Приятен зимен ден.

Какей

Чирачето на кацаря
сърба горещ чай.
Студено е.

Идзен

Повиках го, но вече бе отминал –
продавачът на шарани.
Сипе се градушка.

Бончо

Дълга-дълга
тече реката
през заснежената равнина.

Бончо

От вятъра сред боровете
става младо вино.
Планински път.

Шико

Годината свършва,
а все не престава да се труди
воденицата.

Киин

Студена утрин.
Гласове на пътници,
напускащи хана.

Тайги

Мразовита нощ.
Чувам само стъпките си
по моста.

Тайги

Зима. Голи дървета.
Вятър хвърля камъчета
в камбаната.

Бусон

Погледнеш ли свещта –
в нея е вятърът.
Снежна нощ.

Тайги

Едва-едва
проблясва слънцето.
Изсъхнало поле.

Бакусуй

Чува а звук на трион
в зимната полунощ.
Сиромашия е!

Бусон

Малко селянче
води куче
по изсъхналата нива.

Шики

Зимна тъга.
Малка птичка търси нещо
сред високия праз.

Бусон

Годината свършва.
Крия побелелите си коси
от татко.

Ецуджин

Сянката ми броди
в сенките на дърветата
под зимната луна,

Шики

Отминават
край мене чадъри
в снежната вечер.

Хокуши

Зимна луна,

Сенки на борове
в сянката на пагода.

Шики

Хора на покрива
гледат пожар.
Зимна луна.

Шики

По-студена
и от снега е луната върху
побелелите ми коси.

Джосо

Печално и тъжно.
Зимният дъжд размива
имената по гробовете.

Рока

Зимна тъга,
В душата ли е сало
планината Йошино,

Бусон

Звезди в езерото.
Зимният дъжд отново
размъти водата.

Сора

Още един чадър
край мен отмина.
Снежна вечер.

Яба

Нетрепващият пламък
на свещта е ореол
на зимната ми тъга.

Яба

Зимна вечер.
Остана само една страница
от календара.

Бусон

Навсякъде отеква
шумът на водопада. Заслушани са
мъртвите листа.

Башо

Котето за миг
се скри
под окапалите листа,

Исса

Мета ги, мета ги,
но все не се излитат
окапалите листа.

Тайги

Тишина.
Само птичка скача
по мъртвите листа.

Рюсуй

Студена нощ.
Чакаме по-малката ми сестра,
мама и аз,

Шики

Довеждат в храма
момченце за послушник.
Какъв студ!

Шики

Страшен студ.
Мечтая за луната над боровете
през август.

Исса

Дойде зимата.
Гарванът кацна
върху плашилото.

Кикаку

БИОГРАФИЧНИ БЕЛЕЖКИ

Сакураи Байшицу (1768–1852) е родом от град Канадзава. Първоначално в творчеството си следва естетическите принципи на Башо и Кьорай, после се присъединява към школата на Ранко.

Хори Бакусуй (1718–1783) е роден в град Канадзава. Учи хайку при Шико и Бакуро. Известен е с теоретичните си трудове, в които призовава за връщане към Башо.

Мацуо Башо (1644–1694) е роден в градчето Уено, провинция Ига, в не особено знатен самурайски род. На двадесет и две годишна възраст Башо отива в Киото, където взема уроци по поезия при известния поет от школата Теймон – Китамура Кигин (1624–1705). През 1672 г. се преселва в Едо, където успява да получи държавна служба в Управлението по водоснабдяване и да си осигури средства за преживяване. По-късно изоставя службата и се отдава изцяло на поезията – като творец и учител. По това време се свързва с Нишияма Соин, основател на школата Данрин, който оказва голямо влияние върху творческото му развитие.

Към края на седемдесетте години Башо – вече известен поет на хайку – основава своя школа. По това време се премества да живее в околността на град Едо – Фукагава, където неговият богат ученик Сампу му построява колиба, влязла в историята на литературата като „башо-ан“. Оттам идва и псевдонима на великия поет – Башо, с който той е известен и до днес в цял свят.

Башо разработва оригинална естетическа концепция, залегнала в основата на поетичната система на хайку и определила до известна степен понататъшното развитие на японската естетическа мисъл. Почитан като идол приживе, лириката на Башо е изпълнена с дълбок философски смисъл, с проникновено внимание към вътрешния свят на човека, със стремежа да проникне в душата на природата. Башо разширява границите на поетичното, като проявява внимание към всичко, заобикалящо човека. В неговото творчество най-обикновените събития от човешкия живот придобиват високо звучене.

Нодзава Бончо (?-1714) е роден в град Канадзава в областта Кага (сега Ишикава). Учи медицина в Киото, но не успява да стане лекар.

Започва като поет с участието си в създаването на поетичната антология „Сарумино“ – „Сламеното наметало на маймуната“.

Йоса Бусон (1715–1783). С името на Бусон е свързан разцветът на поезията хайку през втората половина на осемнадесети век. Той продължава и обогатява поетичните канони на Башо, но и доказва, че хайку е неизчерпаем жанр, съдържащ в себе си възможности за неограничено развитие.

Бусон произхожда от семейство на заможен селянин от околностите на град Осака. Получава добро образование, изучавайки поезия и живопис. Разностранно надарена личност, приживе е бил известен повече като художник.

Икениси Гонсуй (1646–1719) е известен поет, живял в град Нара.

Найто Джосо (1661–1704) е дзен-ски свещеник, много близък с Башо. Пишел е еднакво добре и хайку, и стихотворения на китайски език – канши. Той прекрасно усвоява естетическия принцип „йоджо“ – асоциативен подтекст.

Дочикю (?).

Очи Ецуджин (1656–1739) е майстор по боядисване на тъкани от град Нагоя, ученик на Башо, дори го придружава по време на едно от пътешествията му. По-късно се отдалечава както от Башо, така и от поетическото творчество, към което се завръща през 1715 г., но късните му стихотворения са лишени от оригиналност. Някои литератори дори недоумяват защо е включен към Десетимата велики ученици на Башо.

Хиросе Идзен (?-1710) произхожда от заможна семейство от провинция Мино. През 1688 г. се сближава с Башо и става негов последовател. След смъртта на Башо обикаля страната, и разпространява изкуството му.

Исо (?-1853).

Кобаяши Исса (1763–1827) е роден в планинското селце Кашивабара, провинция Шинано, в семейство на селяни. На четиринадесет годишна възраст заминава за Едо, където започва да изучава хайку под

ръководството на поетите от школата Кацушика, основана от Ямагучи Сода, последовател на Башо. В творчеството на Исса преобладават две основни теми: бедността и любовта към всяко дребно и нищожно създание.

Оно Ичику (1708–1759) е самурай по произход. Повлиян е от поезията на Башо.

Ямамото Какей (1648–1716) е лекар от град Нагоя. През 1684 г. се среща с Башо и става негов ученик. Пропагандира естетическите възгледи на Башо в областта Овари. Към края на живота си обаче се отдалечава от творческите концепции на Учителя и започва дори да ги критикува.

Како (17. век).

Вада Кинн (1697–1748) е роден в град Канадзава. Занимава се с производство на саке (оризова ракия). Учи хайку отначало при Хокуши, после при Шико (и двамата – ученици на Башо).

Такаран Кикаку (1660–1707). След смъртта на Башо започва борба между неговите ученици за правото да се нарекат продължители на неговото дело. Все пак в историята на литературата е прието следните десет поета да се наричат Велики ученици на Башо: Кикаку, Рансецу, Къорай, Джосо, Къорику, Шико, Яба, Хокуши, Сампу, Ецуджин. Кикаку успява, въпреки продължителното си общуване с Учителя, да създаде свой собствен, оригинален стил, като силата му се крие преди всичко в избора на теми от ежедневието, близки на неговите съвременници.

Кикаку произхожда от лекарско семейство. Получава добро образование, като изучава първо медицина, после – китайска литература, живопис и калиграфия. Видна фигура сред интелигенцията на Едо.

Тагами Кикюша (1753–1825) произхожда от самурайско семейство. Поетеса от школата Мино. Добра художничка, калиграфка, майсторка на чаената церемония.

Кирей (?).

Такаи Кито (1740–1789) е поет от школата на Бусон, живял в

Киото.

Мукаи Къорай (1651–1704) произхожда от заможно лекарско семейство от град Нагасаки. През 1658 г. семейството се премества в императорската столица Киото и дори получава достъп до императорския дворец. След кратка военна служба Къорай се завръща в Киото и се отдава на поезията. Той е единственият ученик на Башо, общувал с придворната аристокрация и това оказва влияние върху творчеството му. Къорай е известен като най-последователния ученик на Башо, но не съумява да превъзмogne влиянието на своя учител върху собственото си творчество и да утвърди свой оригинален стил.

Морикава Къорику (1655–1715) произхожда от знатен самурайски род. Поет и художник. Ученик на Башо.

Като Къотай (1732–1792) е роден в град Нагоя в самурайско семейство. Служи на рода Токугава, но бързо напуска службата си и се отдава на поезията. Известен поет, привърженик на стария стил теймон. Теймон принадлежи към школата на Мацунаги Тейшицу (1571–1653) и утвърждава хайку като занятие, достойно за големи поети.

Найто Мейсецу (1847–1926) е ученик на Масаока Шики и е участвал заедно с него в издаването на списанието „Хототогису“ („Кукувица“).

Отото Оемару (1719–1805) е търговец от Осака. Ученик на Мацуки Тантан (1674–1761) и Ошима Ръота (1718–1787).

Уеджима Оницура (1660–1738) произхожда от знатно самурайско семейство. Изтъкнат поет и теоретик на поезията хайкай. В своите теоретични трудове залага основите на поезията хайку, изисквайки нея преди всичко изразяване на искреност. Използва в поезията си по-разговорен език.

Ивама Оцуни (1754–1823) е роден в провинция Широиши (сега префектура Мияги). Повлиян е от поезията на Бусон.

Кониши Райдзан (1653–1716) е един от най-талантливите предшественици на Башо, допринесъл за утвърждаването на хайку като

сериозен поетичен вид.

Такакува Ранко (1726–1799) произхожда от семейство на търговец от град Канадзава. Принадлежи към школата Шибакү (школата на Шико и Бакурин), но по-късно се отказва и започва да призовава за връщане към Башо.

Мацукура Ранран (1647–1693) съвременник на Башо, самурай по произход. След като напуска службата си, се заселва в град Едо и изцяло се посвещава на поезията под ръководството на Башо.

Хатгори Рансецу (1653–1707) е роден в град Едо. Самурай по произход. След тридесетгодишна служба се оттегля през 1690 г. За първи път се среща с Башо през 1675 г., след което изцяло се отдава на поезията. Един от десетте Велики ученици на Башо.

Шака Рока (1669–1703) произхожда от семейство на потомствени будистки свещеници. Близък е с Къорай, който го запознава с Башо. През 1694 г. се присъединява към школата на Башо.

Мики Рофу (1889–1964) е поет от Васедското дружество на поезията, което призовава към реформа в поезията. Те се стремят да изразяват с поетични средства най-обикновените явления от живота. Настояват за използване на разговорния език в поезията.

Ошима Ръота (1707–1787) е роден в областта Шинано (сега префектура Нагано). По-голямата част от живота си прекарва в град Едо. Прочува се сред местните поети с издаването на около двеста книги, но въпреки това много малко негови стихотворения могат да бъдат включени в съкровищницата на хайку.

Рюсуй (1691–1758).

Рюши (1691–1758) е поет от град Осака, принадлежащ към школата Данрин.

Мидзута Сайгин (?-1709) е роден в провинция Хъого, по-късно се премества в Осака. Поет от школата Данрин.

Сугияма Сампу (1647–1732) е ученик на Башо. Богат търговец на риба от град Едо, той оказва многократно финансова помощ на Учителя. Познавал е добре дзен будизма, чайната церемония, живописата.

Мацуока Сейра (1739–1791) на двадесет и девет годишна възраст приема монашески сан и се отдава на поезия. Общува с Чора, Бусон, Кьотай. Влиятелна фигура в поетичните среди.

Каван Сора (1648–1710) е един от любимите ученици на Башо. Съпровожда Учителя по време на пътешествието му, описано в пътеписа „По пътеките на Севера“ („Окуно хосомичи“).

Нацуме Сосеки (1865–1915) е бележит писател, един от основоположниците на новата японска литература.

Суми Тайги (1709–1772) е роден в Киото. Един от най-известните поети на Япония от 18 век. Втората половина на века отбелязва нов подем в развитието на хайку, минаващ под девиза „завръщане към Башо“. Най-известните фигури от този период са: Тайги, Рьота, Бакусуй, Ранко, Сора, Кьотай, Ширао и преди всичко Бусон. Стилът на Тайги е повлиян от китайската лирическа поезия.

Йошиваке Тайро (1730–1778) е самурай от клана Токушима (провинция Токушима). Учи хайку първо при Бончо, после при Бусон, като активно се включва в движението за връщане към Башо. Към края на живота си приема монашески сан и се отдалечава от поезията.

Тори (?).

Хаттори Тохо (1662–1736) е представител на школата на Башо в родния град на поета Уено, провинция Ига. Постъпва на самурайска служба, но се отказва, за да се отдаде на поезията.

Хакки (?).

Тачибана Хокуши (?-1718) е родом от Комацу в областта Кага (сега Ишикава). По-голямата част от живота си прекарва в Канадзава, където се занимава с оръжейно дело. През 1689 г. се среща с Башо по време на пътешествието му, описано в пътния дневник „По пътеките на Севера“, и го следва в Мацуока. Пропагандира идеите на Башо в северните

провинции на страната.

Терамура Хякучи (1748–1836) е ученик на Бусон. Син на търговец от Киото.

Миура Чора (1729–1781) е роден в провинция Тоба (сега Мие). Известен е с многобройните си пътешествия из страната. Последовател на Башо.

Масаока Шики (1866–1902) е поет и литературен критик, оставил след себе си много забележителни трудове. Той призовава към реформа в хайку и се изказва против безцветните банални тристишия, написани в традиционния стил, преподаван от професионалните учители в края на период Едо, когато това изкуство запада. През 1893 г. публикува своя критичен труд „Беседи за Башо“, като развенчава Башо, пред който сяко се прекланяли и чийто авторитет в поезията се считал за неоспорим. Шики открива нови ценности в хайку от по-късния период и по-специално в поезията на Бусон. Създавайки нови стихове въз основа на обективното, отразяващо живота, той се стреми да издигне хайку до нивото на истинско съвременно изкуство.

Кагами Шико (1664–1731) е родом от провинция Мино. Като дете остава без родители и е бил даден в манастир, но впоследствие го напуска. На двадесет и шест годишна възраст постъпва в школата на Башо и след смъртта му създава школата в Мино, където пропагандира неговите идеи. Към края на живота си пише теоретически трудове по хайку. На него Башо продиктувал последните си три писма, съдържащи наставления как да се разпоредят с ръкописите, книгите и имуществото му след неговата смърт.

Шинтоку (1634–1698) е богат търговец от Киото. От ранни години се увлича по поезията хайку. Започва в школата на Таканосе Байсей (1619–1702), но по-късно се присъединява към школата Данрин. Неговите хайку са близки до стила на Башо.

Кая Ширао (1735–1799) е роден във Фукагава край Едо. Учи хайку при Сейга и Умей. Създава свой оригинален стил, чиято типична черта е тясната връзка с природата. Влиятелна фигура в литературните кръгове.

Иноуе Широ (1742–1813) е роден в провинция Морияма (сега префектура Аичи). Учен и художник, той е добре запознат с китайската литература. Започва като поет в школата на Кьотай (1732–1792).

Шоу (?).

Куроянага Шоха (1727–1771) започва поетическата си кариера със стихове на китайски език (канши), но после под влиянието на Бусон започва да пише хайку. Един от най-близките приятели на Бусон.

Юсуй (17. в.).

Шида Яба (1663–1740) произхожда от семейство на търговец от Фукуи. Живее в град Едо. Учи хайку първо при Кикаку, а после при самия Башо, след чиято смърт пътува из страната и пропагандира делото му.

Йокон Яю (1701–1783) произхожда от самурайско семейство от град Нагоя. Последовател на школата Мино.

КРАЙ

© 1996 Людмила Холодович
© 1996 Людмила Холодович, превод от японски

Няма, 1996

Сканиране: NomaD, 2008
Разпознаване и редакция: sir_Ivanhoe, 2008

Издание:

Съвместно издание на
СО Издателство „ЕКВУС АРТ“ и
Полиграфически комбинат „ДИМИТЪР БЛАГОЕВ 2“ ЕООД
София, 1996
Съставителство и превод Людмила Холодович
Предговор Светлана Иванова
Поетическа редакция Галина Томова-Станкева Иван Методиев
Компютърен набор на японските оригинали Иван Ключев

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/9126>]